

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie"

Mauritskade 21
2514 HD Den Haag
tel. 070 - 361 30 61

Financieel jaarrapport 2017

Inhoudsopgave

Voorwoord	Pagina	2
Hoofdbestuursverslag	Pagina	3
Hoofdbestuurssamenstelling	Pagina	5
Jaarrekening		
Balans per 31 december 2017	Pagina	7
Staat van baten en lasten over 2017	Pagina	8
Algemene toelichting op de balans en staat van baten en lasten (inclusief organen)	Pagina	10
<i>Bestemming van saldo baten en lasten</i>	<i>Pagina</i>	<i>18</i>
VVD-organen	Pagina	27
Overige gegevens		
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	Pagina	29
Statutaire bepalingen	Pagina	30
Bijlagen		
Staat van baten en lasten over 2017 van het Algemeen Secretariaat van de VVD	Pagina	32
Gelieerde neveninstellingen	Pagina	34

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Voorwoord

Dit jaarrapport biedt een overzicht van de financiële ontwikkelingen van de VVD in 2017.

De VVD behaalde tijdens de Tweede Kamerverkiezingen in 2017 een fantastisch resultaat. Met 33 zetels is de VVD opnieuw de grootste partij van ons land. We kijken terug op een bijzonder intensieve campagne. Met de vorming van het derde kabinet Rutte, stroopten VVD'ers opnieuw hun mouwen op. Bijvoorbeeld om ervoor te zorgen dat Nederland veilig blijft, maar ook de ouderenzorg menselijker te maken en ervoor te zorgen dat nu écht iedereen gaat voelen dat het beter gaat.

De tweede helft van 2017 stond in het teken van de voorbereidingen voor de gemeenteraadsverkiezingen. Tijdens deze periode legden we de basis voor een goede verkiezingsuitslag waarin we als enige regeringspartij een overwinning boekten.

Het is gelukt om dit jaar opnieuw een goed resultaat te behalen. Hierbij dank ik de honderden VVD-penningmeesters en de vele andere vrijwilligers hartelijk voor hun bijdragen aan de VVD in 2017 waarvan dit jaarrapport de resultante is. Ook dank aan de medewerkers van het Algemeen Secretariaat voor hun inzet en betrokkenheid bij het werk voor onze VVD.

Ton van Nimwegen
Landelijk penningmeester a.i.

Hoofdbestuur en directie

Het hoofdbestuur van de VVD bestaat op 31 december 2017 uit zes personen. Allen oefenen deze taak vrijwillig uit en ontvangen geen bezoldiging. Onkosten die voor de uitoefening van de werkzaamheden worden gemaakt, worden vergoed. Het hoofdbestuur vergaderde in 2017 elf maal.

De landelijke algemene vergadering benoemt de leden van het hoofdbestuur voor een periode van drie jaar. Daarna kan de landelijke algemene vergadering een lid van het hoofdbestuur één keer herbenoemen voor een periode van nog eens drie jaar. Het hoofdbestuur, de netwerken en de regio's zijn bevoegd kandidaten te stellen.

Het hoofdbestuur legt aan de landelijke algemene vergadering ten minste één keer per jaar verantwoording af over de realisatie van de landelijke activiteiten en de realisatie van de doelstellingen van de vereniging. Dit jaarrapport maakt daarvan onderdeel uit.

De uitvoering van taken van het hoofdbestuur ligt bij het VVD-secretariaat. Dit secretariaat staat onder leiding van Lucie Wigboldus, directeur. De directeur van het VVD-secretariaat verricht haar werkzaamheden onder de verantwoordelijkheid van het hoofdbestuur.

De VVD-organen gebruiken een eigen, op de lokale situatie toegesneden, risicobeheersings- en controlesysteem. De eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van het lokale bestuur en de lokale algemene vergadering staan daarbij voorop. De decentrale partijstructuur kan kwetsbaar zijn, maar in de praktijk van afgelopen jaren is gebleken dat financiële overschrijdingen waar geen dekking tegenover staat beperkt zijn gebleven. Voor de tot standkoming van het jaarrapport 2017 hebben 98% van de VVD-organen het eigen jaarrapport 2017 tijdig aangeboden.

Lokale netwerken en regio's

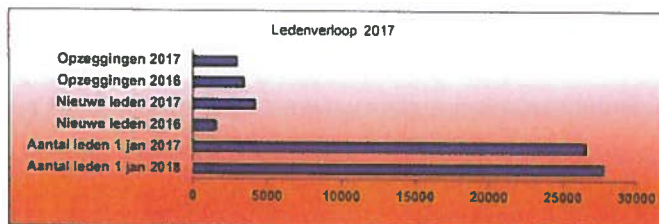
De 175 lokale netwerken en de 6 regio's hebben allen een eigen bestuur dat door de betreffende leden is gekozen. Dikwijls geholpen door andere vrijwilligers hebben deze besturen activiteiten uitgevoerd met als doel het vinden van antwoorden op lokale vraagstukken.

Leden

De leden vormen de ruggengraat van de partij. Binnen de partij zijn circa 1.070 vrijwilligers actief in het besturen van een lokaal netwerk of regio.

Naast deze vrijwilligers zijn op peildatum 31-12-2017 1.089 gemeenteraadsleden en 88 statenleden dagelijks actief voor de partij. Daarnaast verrichten 15 gedeputeerden, 174 wethouders en 94 burgemeesters in 219 Nederlandse gemeenten, bestuurstaken. Ook waren er op peildatum 76 personen actief in de Waterschapsbesturen. Allen verrichten hun werk vanuit een individuele, maar herkenbare VVD-invalshoek.

Het ledenaantal is per saldo met 1.195 toegenomen tot 27.692 aan het begin van het nieuwe boekjaar.

Eigen vermogen / Overige reserve

Het streven van het hoofdbestuur is erop gericht om een continuïteitsreserve te vormen ter grootte van één keer de jaarexploitatie, exclusief kosten verkiezingen, van het algemeen secretariaat. Het deel van de reserve dat is opgebouwd door de VVD-organen, wordt niet in dit beleid betrokken. Reden hiervan is dat door de decentrale partijstructuur deze VVD-organen zodoende vrij zijn om over het door hen opgebouwde deel van de reserve te kunnen beschikken.

Bestemming van het saldo van baten en lasten

Het onttrekkingsvoorstel van het saldo van baten en lasten van € 46.695,- negatief van het Algemeen Secretariaat treft u in de overige gegevens aan op pagina 18 van dit jaarrapport.

De ledenvergaderingen van een regio en lokaal netwerk besluiten in hun vergaderingen over de bestemming van het saldo van baten en lasten van hun regio dan wel lokaal netwerk.

Vooruitblik 2018

De basis voor de plannen voor 2018 zijn vastgesteld in het jaarplan en de bijbehorende begroting, die op 25 november 2017 op de landelijke ledenvergadering in Nieuwegein met de leden is besproken.

Een belangrijke doelstelling was het winnen van de gemeenteraadsverkiezingen in maart. Dat is gelukt: verspreid door het land won de VVD stemmen en zetels. We kregen zelfs bijna de meeste stemmen van alle partijen. Belangrijker is echter dat nu in heel het land VVD'ers in de gemeenteraad zitten die hun mouwen opstropen en onze buurten veiliger, mooier en fijner proberen te maken.

Ook in 2018 zijn alle liberalen welkom om ideeën en standpunten te delen. De thematische netwerken spelen hierbij een belangrijke rol. Netwerkvrienden moeten betrokken worden bij het inhoudelijke debat binnen de partij, om op die manier de denkracht van buiten de partij in te zetten.

Dit jaar bereiden we ons ook voor op de aankomende verkiezingen voor de Provinciale Staten, het Europees Parlement en de waterschappen. De selectie van kandidaten, het schrijven van verkiezingsprogramma's en het opbouwen van de campagnes, is reeds in volle gang.

Financieel gezien wordt de lijn van de voorgaande jaren voortgezet. Dit betekent een beleid dat niet structureel méér geld mag kosten. Bij een positief saldo gaat dit naar het verkiezingsfonds. De hoofddoelstelling is om de meest invloedrijke partij te blijven door een toonaangevende rol te spelen in politieke debatten. Dit kan alleen maar bereikt worden wanneer de VVD blijft vertrouwen op de kracht, inzet en betrokkenheid van alle duizenden vrijwilligers, volksvertegenwoordigers en bestuurders.

Den Haag, 25 mei 2018
Hoofdbestuur,

Partijvoorzitter
Mevrouw C. van der Wal-Zeggelink

Landelijk penningmeester A.I.
De heer dr. A. van Nijmegen

Algemeen secretaris
Mevrouw mr. S. J. A. ter Borg

Vice voorzitter
De heer drs. E.J.M. Wetzels

Bestuurslid
M.J.M. Krom

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Samenstelling hoofdbestuur en directie per 25 mei 2018

Partijvoorzitter

Mevrouw C. van der Wal-Zeggelink
Tijdstip van eerste benoeming 21-5-2016
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 13-11-1973
Beroep Wethouder gemeente Harderwijk
Functie Partijvoorzitter Vereniging VVD, Den Haag

Vice voorzitter

De heer drs. E. J. M. Wetzels
Tijdstip van eerste benoeming 20-5-2017
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 12-8-1959
Beroep Directeur eigenaar Polyfluor Plastics BV
Functie Vice-voorzitter Vereniging VVD, Den Haag

Algemeen secretaris

Mevrouw mr. S. J. A. ter Borg
Tijdstip van eerste benoeming 14-6-2014
De lopende termijn van benoeming 2e periode
Geboortedatum 21-7-1983
Beroep Directeur Academie Bestuur, Recht en Ruimte bij Saxion
Functie Algemeen secretaris Vereniging VVD, Den Haag

Landelijk penningmeester

De heer dr. A. van Nimwegen
Tijdstip van eerste benoeming 25-11-2017
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 7-1-1969
Beroep Directeur Operations Rabobank
Functie Landelijk penningmeester a.i. Vereniging VVD, Den Haag

Ledenwerving Fondsenwerving

De heer dr. A. van Nimwegen
Tijdstip van eerste benoeming 25-11-2017
De lopende termijn van benoeming 1e periode
Geboortedatum 7-1-1969
Beroep Directeur Operations Rabobank
Functie Hoofdbestuurslid ledenwerving en fondsenwerving Vereniging VVD, Den Haag

Bestuurslid

De heer M.J.M. Krom
Tijdstip van eerste benoeming 29-11-2014
De lopende termijn van benoeming 2e periode
Geboortedatum 5-7-1958
Beroep Eigenaar Michiel Krom Consultancy
Functie Hoofdbestuurslid communicatie en campagne Vereniging VVD, Den Haag

Directie per 25 mei 2018

Mevrouw drs. ir. L.D. Wigboldus
Geboortedatum 3-7-1979
Functie Directeur

Jaarrapport VVD 2017

B
C
D
D

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Balans per 31 december 2017

(voor bestemming saldo baten en lasten)

	Toelichting	31 december 2017	31 december 2016
	paragraaf		
(in euro's)			
Activa			
Vaste activa			
Immateriële vaste activa	1	39.638	139.461
Materiële vaste activa	2	<u>162.176</u>	<u>197.674</u>
		201.814	337.135
Viottende activa			
Financiering Politieke Partijen	3	342.473	468.812
Vorderingen en overlopende activa	4	343.919	315.707
Liquide middelen	5	<u>7.680.524</u>	<u>7.068.145</u>
		8.366.916	7.852.663
		<u>8.568.730</u>	<u>8.189.798</u>
Passiva			
Verenigingsvermogen			
Bestemmingsreserves	6	3.597.690	2.906.648
Overige reserve		3.660.425	3.369.951
Onverdeeld resultaat		<u>326.876</u>	<u>981.516</u>
		7.584.991	7.258.115
Kortlopende schulden			
Crediteuren	7	415.333	562.913
Belastingen en premies sociale verzekeringen		110.462	124.442
Overige schulden en overlopende passiva		<u>457.944</u>	<u>244.328</u>
		983.739	931.683
		<u>8.568.730</u>	<u>8.189.798</u>

Staat van baten en lasten over 2017

	Toelichting paragraaf	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016
(in euro's)				
Baten				
Contributies	8	2.445.813	2.590.765	2.656.458
Overige baten	9	1.549.843	1.847.891	1.980.515
Financiering Politieke Partijen	10	2.208.000	2.278.521	2.389.241
Door VVD berekende kosten aan:				
- VVD-Bestuurdersvereniging		149.000	149.000	149.000
- Stichting voor Politiek Wetenschappelijk Onderzoek	11	200.000	210.055	226.544
- Stichting Europese Politieke Ondersteuning		9.000	4.807	10.709
- Haya van Somerenstichting	12	240.000	227.014	250.367
Deelnemersbijdragen				
- cursisten	28	37.000	24.897	37.395
Totaal baten		6.838.656	7.332.950	7.700.229

Staat van baten en lasten over 2017

	Toelichting paragraaf	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016
(In euro's)				
Lasten				
Personeelslasten	13	1.881.000	1.753.703	1.748.331
Bureaunkosten	14	704.000	625.367	694.885
Huisvestingskosten	15	207.000	205.350	192.024
Ledenadministratie	16	13.000	6.781	18.406
Algemene ledenvergaderingen	17	694.805	656.864	732.823
Bestuurskosten	18	185.379	184.300	202.430
Liberale dagen	19	34.000	21.210	19.096
Diverse commissies		5.000	6.147	4.172
Netwerken	20	60.000	24.756	50.228
Ledenraadplegingen	21	0	19.758	33.226
Partij van de toekomst		10.000	8.402	97.411
Permanente campagne	22	345.000	218.636	345.741
Verkiezingscampagne	23	2.461.965	2.384.018	1.557.693
Media	24	176.311	168.652	196.256
Verenigingsmagazine Liber / communicatiekosten		100.000	108.450	109.898
Kiezersbinding	25	172.090	67.479	102.738
Kostprijs informatie-en promotiemateriaal	26	0	84.611	25.594
Internationale samenwerking	27	41.500	38.002	44.259
Opleiding en training	28	235.467	165.303	158.490
Talentscouting	29	33.500	18.751	27.221
Overige baten / lasten	30	<u>138.516</u>	<u>239.534</u>	<u>357.791</u>
Totaal lasten		7.498.533	7.006.074	6.718.713
Saldo van baten en lasten		<u>-659.877</u>	<u>326.876</u>	<u>981.516</u>

Algemene toelichting op de enkelvoudige balans en enkelvoudige staat van baten en lasten (inclusief organen)

Algemeen

De Vereniging, gevestigd te Den Haag aan de Mauritskade 21, is per 24 januari 1948 bij notariële akte opgericht. De statuten en het huishoudelijk reglement zijn voor het laatst gewijzigd op 28 november 2015.

De VVD stelt zich ten doel de toepassing van de liberale beginselen te bevorderen. De VVD streeft dit doel na door gebruik te maken van alle wettige middelen die aan het doel bevorderlijk zijn, in het bijzonder door:

- a. het verder ontwikkelen, verdiepen en verbreiden van de liberale beginselen en het vergroten van de invloed op de nationale en internationale politiek;
- b. het bevorderen van de verkiezing van leden van de VVD in de vertegenwoordigende lichamen.

Structuur VVD

Artikel 4 van de statuten bepaalt dat de VVD één rechtspersoon is. Binnen de VVD bestaat een decentrale partijstructuur waarbij per 31 december 2017, 175 lokale netwerken en 6 regio's maximale (financiële) zelfstandigheid behouden bij de vaststelling van hun prioriteiten. Periodiek verantwoorden deze 181 VVD-organen zich daarvoor bij de ledenvergadering van de respectievelijke VVD-organen. Ook loopt er een verantwoordingslijn van deze 181 VVD-organen naar het hoofdbestuur, omdat de financiële en juridische eindverantwoordelijkheid ligt bij het hoofdbestuur. Deze cijfers zijn geïntegreerd gepresenteerd in deze jaarrekening.

Alle VVD-organen zijn conform het huishoudelijk reglement verplicht om een (model) financieel verslag op te maken en op te sturen aan het VVD-secretariaat. Indien het VVD-secretariaat dit (model) financieelverslag niet of niet tijdig ontvangt, dan is een financiële sanctie van toepassing op het betreffende orgaan. De financiële gegevens van 181 VVD-organen zijn in dit jaarrapport verwerkt als één geheel.

Groepsverhoudingen

De VVD maakt onderdeel uit van een groep, waarbij zij zelf aan het hoofd staat van de groep. Het hoofdbestuur van de VVD vormt tevens het bestuur van de Haya van Somerenstichting. De voorzitter, secretaris en penningmeester van de VVD vormen het bestuur van de stichting Ivo Opstelten Foundation

Verslaggevingsperiode

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode van een kalenderjaar.

Toegepaste standaarden

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 kleine Organisaties-zonder-winststreven. Deze richtlijn maakt deel uit van de Richtlijnen voor de jaarverslaggeving voor kleine rechtspersonen en moet in samenhang met deze Richtlijnen gelezen worden. De overige hoofdstukken in deze bundel zijn toegepast, tenzij in Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C1 kleine Organisaties-zonder-winststreven afwijkende specifieke voorschriften worden gegeven. De VVD kwalificeert zich als een kleine rechtspersoon.

De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten.

Toepassing van artikel 407 Boek 2 BW

De vereniging maakt gebruik van de vrijstelling uit artikel 407 lid 2 Boek 2 BW. Als gevolg hiervan is geen geconsolideerde jaarrekening opgesteld.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de vereniging zullen toevloeden en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de vereniging.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het hoofdbestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft. De schattingen hebben betrekking op de inbaarheid van vorderingen en de schatting met betrekking tot de cijfers van de VVD-organen die niet tijdig hun cijfers hebben ingeleverd.

In het hoofdstuk waarin de namen van alle 181 VVD-organen zijn opgenomen, is achter de naam een asterik weergegeven, indien van het desbetreffende orgaan niet of niet tijdig over hun cijfermateriaal kon worden beschikt.

Financiële instrumenten

Onder financiële instrumenten worden vorderingen, effecten en kortlopende schulden verstaan. Voor de grondslagen van de financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost. De vereniging maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa betreffen aanschaffingen van (standaard) software modules en worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingsprijs, zoals gespecificeerd in de toelichting op de balans.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen hun kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en bijzondere waardeverminderingen. De kostprijs bestaat uit de verkrijgings- of vervaardigingsprijs en overige kosten om de activa op hun plaats en in de staat te krijgen noodzakelijk voor het beoogde gebruik. De afschrijvingen worden berekend als een percentage over de aanschafprijs volgens de lineaire methode op basis van de economische levensduur.

Bijzondere waardeverminderingen

Voor materiële en immateriële vaste activa wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat deze activa onderhevig zijn aan bijzondere waardeverminderingen. Als dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief geschat. De realiseerbare waarde is de hoogste van de bedrijfswaarde en de opbrengstwaarde. Als het niet mogelijk is de realiseerbare waarde te bepalen voor een individueel actief, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Wanneer de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde, wordt een bijzonder waardeverminderingverlies verantwoord voor het verschil tussen de boekwaarde en de realiseerbare waarde. Verder wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er enige indicatie is dat een in eerdere jaren verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies is verminderd. Als een dergelijke indicatie aanwezig is, wordt de realiseerbare waarde van het betreffende actief of kasstroomgenererende eenheid geschat. Terugneming van een eerder verantwoord bijzonder waardeverminderingverlies vindt alleen plaats als sprake is van een wijziging van de gehanteerde schattingen bij het bepalen van de realiseerbare waarde sinds de verantwoording van het laatste bijzonder waardeverminderingverlies. In dat geval wordt de boekwaarde van het actief opgehoogd tot de geschatte realiseerbare waarde, maar niet hoger dan de boekwaarde die bepaald zou zijn (na afschrijvingen) als in voorgaande jaren geen bijzonder waardeverminderingverlies voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde, inclusief transactiekosten (indien materieel). Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode, onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid. Voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de inbaarheid van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien liquide middelen niet ter vrije beschikking staan, wordt hiermee rekening gehouden bij de waardering.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves inclusief onttrekkingen en toevoegingen worden door het bestuur bepaald en mutaties verlopen via bestemming van het saldo van baten en lasten. De bestemmingsreserve van het algemeen secretariaat heeft alleen betrekking op toekomstige verkiezingen. De bestemmingsreserves van de VVD-organen worden naar lokaal inzicht gevormd en kennen meerdere doeleinden.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden en overige financiële verplichtingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Na eerste verwerking vindt waardering plaats tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve-rentemethode. Indien er geen sprake is van agio of disagio of transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de schuld.

Baten

Contributie opbrengsten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Overheidssubsidies worden aanvankelijk in de balans opgenomen als vooruit-ontvangen baten. Zodra er redelijke zekerheid bestaat dat zij zullen worden ontvangen en dat de vereniging zal voldoen aan de daaraan verbonden voorwaarden zal een bate worden verantwoord. Subsidies ter compensatie van door de vereniging gemaakte kosten worden systematisch als baten in de staat van baten en lasten opgenomen in dezelfde periode als die waarin de kosten worden gemaakt.

Giften worden verantwoord in de periode waarin de gift wordt ontvangen. Opbrengsten uit dienstverlening worden in de staat van baten en lasten verwerkt wanneer het bedrag van de baten op betrouwbare wijze kan worden bepaald, de inning van de te ontvangen vergoeding waarschijnlijk is, de mate waarin de dienstverlening op balansdatum is verricht betrouwbaar kan worden bepaald en de reeds gemaakte kosten en de kosten die (mogelijk) nog moeten worden gemaakt om de dienstverlening te voltooien op betrouwbare wijze kunnen worden bepaald. Indien het saldo van baten en lasten van een bepaalde opdracht tot dienstverlening niet op betrouwbare wijze kan worden bepaald, worden de baten verwerkt tot het bedrag van de kosten van de dienstverlening die worden gedekt door de opbrengsten. Overige baten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Lasten

Lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelsbeloningen / pensioenen

De beloningen van het personeel worden als last in de staat van baten en lasten verantwoord in de periode waarin de arbeidsprestatie wordt verricht en, voor zover nog niet uitbetaald, als verplichting op de balans opgenomen.

De pensioenregeling van de VVD is met ingang van 2011 omgezet van een eindloonregeling naar een beschikbare premie regeling. De VVD heeft een pensioencontract afgesloten met een verzekeraar. Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de verzekeraar verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen. Verder wordt op balansdatum een voorziening opgenomen voor bestaande additionele verplichtingen ten opzichte van de verzekeraar en de werknemers, indien het waarschijnlijk is dat voor de afwikkeling van die verplichtingen een uitstroom van middelen zal plaatsvinden en de omvang van de verplichtingen betrouwbaar kan worden geschat. Het al dan niet bestaan van additionele verplichtingen wordt beoordeeld aan de hand van de uitvoeringsovereenkomst met de verzekeraar, de pensioenovereenkomst met de werknemers en andere (expliciete of impliciete) toezeggingen aan de werknemers. De voorziening wordt gewaardeerd tegen de beste schatting van de contante waarde van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen op balansdatum af te wikkelen.

Leasing

De vereniging kan financiële en operationele leasecontracten afsluiten. Een lease-overeenkomst waarbij de voor- en nadelen verbonden aan het eigendom van het leaseobject geheel of nagenoeg geheel door de lessee worden gedragen, wordt aangemerkt als een financiële lease. Alle andere leaseovereenkomsten classificeren als operationele leases. Bij de leaseclassificatie is de economische realiteit van de transactie bepalend en niet zozeer de juridische vorm. De vereniging heeft operationele leasecontracten afgesloten.

Operationele leases

Als de onderneming optreedt als lessee in een operationele lease, wordt het leaseobject niet geactiveerd. Leasebetalingen inzake de operationele lease worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

Belastingen

De VVD is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting en de omzetbelasting.

Doorberekende kosten

De doorberekening van kosten aan gelieerde organisaties vindt plaats op basis van de uitgangspunten, zoals geformuleerd in het rapport "Inzake de doorberekening van de kosten aan de stichtingen en instellingen geleerd aan de VVD". Op basis van dit rapport is een doorbelastingsmodel opgesteld door de VVD dat in het verleden is besproken met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het Ministerie heeft geen voorbehoud bij het doorbelastingsmodel gemaakt.

Bepaling reële waarde

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Toelichting: Balans per 31 december 2017

Vaste activa

Algemeen

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

- software	25%
- kantoorinventaris	20%
- kantoorinventaris (inrichting Mauritskade)	10%
- automatiseringsapparatuur	25%

De restwaarde van de activa is gesteld op nihil.

1. Immateriële vaste activa

	2017	2016
(In euro's)		
Ledenadministratie, migratie en website		
Aanschafwaarde per 1 januari	548.443	548.443
Bij: Investerings		
- Software	0	0
Aanschafwaarde per 31 december	548.443	548.443
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	408.982	272.878
Bij: Afschrijvingen ten laste van het boekjaar	99.823	136.104
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	508.805	408.982
Boekwaarde per 31 december	39.638	139.461

2. Materiële vaste activa

(In euro's)	2017	2016
De materiële vaste activa behoren allen tot de categorie 'andere vaste bedrijfsmiddelen' bestaande uit inventaris, vervoersmiddelen en automatiseringsapparatuur.		
Inventaris, vervoersmiddelen en automatiseringsapparatuur		
Aanschafwaarde per 1 januari	335.718	367.166
Bij: Investerings		
- Inventaris	0	0
- Hardware	566	0
Af: Desinvesteringen		
- Inventaris	0	0
- Hardware	13.619	31.448
Aanschafwaarde per 31 december	322.665	335.718
Cumulatieve afschrijvingen per 1 januari	138.044	123.172
Bij: Afschrijvingen ten laste van het boekjaar	36.064	46.320
Af: Afschrijving desinvesteringen	13.619	31.448
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december	160.489	138.044
Boekwaarde per 31 december	162.176	197.674

De desinvesteringen hebben betrekking op het afstoten van mobiele telefonie dat in 2012 was aangeschaft.

3. Financiering Politieke Partijen

(In euro's)	2017	2016
Per 1 januari nog te ontvangen totaal	468.812	485.837
Nog te ontvangen subsidie voorgaand jaar	40.202	9.798
Subsidie maximum	2.238.319	2.379.443
Te ontvangen subsidie	2.747.333	2.875.078
Ontvangen subsidie lopend jaar	-1.895.846	-1.910.632
Afrekening subsidie voorgaand jaar	-509.014	-495.634
Saldo per 31 december	342.473	468.812

De vordering met betrekking tot de Financiering Politieke Partijen heeft ultimo 2017 een looptijd van korter dan een jaar.

4. Vorderingen en overlopende activa

	2017	2016
(in euro's)		
Contributie debiteuren	17.869	14.649
Debiteuren verbonden partijen	35.626	75.677
Overige debiteuren	123.370	100.047
Waarborgsommen	7.590	7.590
Overlopende activa	66.254	41.403
Overlopende activa organen	93.210	76.340
Saldo per 31 december	343.919	315.706

De vorderingen en overlopende activa bevatten geen vorderingen met een looptijd langer dan 1 jaar.

5. Liquide middelen

	2017	2016
(in euro's)		
ABN AMRO rendement beheer	1.010.982	1.003.274
ABN AMRO hoofdrekening	1.051.085	1.108.514
ABN AMRO topdeposito	816.597	816.593
ING contributie	28.198	4.300
Overige banken / liquide middelen	394.405	212.399
Liquide middelen organen	4.379.257	3.923.065
Saldo per 31 december	7.680.524	7.068.145

De liquide middelen staan ter vrije beschikking met uitzondering van € 38.115,- waarvoor in juni 2015 een bankgarantie aan A. J. P. Krulder is afgegeven ter zake van het door de vereniging VVD gehuurde kantoorpand.

Het hoofdbestuur is niet rechtstreeks 'in control' over de bij de VVD-organen aanwezige lokale financiële middelen. Deze VVD-organen gebruiken hiervoor een eigen, toegesneden, risicobeheersings- en controlesysteem.

6. Eigen vermogen

	Bestemmings- reserve	Overige reserve	Onverdeeld resultaat	Totaal
(in euro's)				
Stand per 1 januari 2017	1.576.302	1.263.822	471.912	3.312.036
Stand per 1 januari 2017 organen	1.330.346	2.106.129	509.604	3.946.079
Totaal per 1 januari 2017	2.906.648	3.369.951	981.516	7.258.115
Mutaties boekjaar 2016	0	0	-471.912	-471.912
Mutaties boekjaar 2016 organen	0	0	-509.604	-509.604
Resultaat boekjaar	0	0	-46.695	-46.695
Resultaat boekjaar organen	0	0	373.571	373.571
Resultaatbestemming 2016	471.912	0	0	471.912
Resultaatbestemming 2016 organen	219.130	290.474	0	509.604
Stand 31 december 2017	2.048.214	1.263.822	-46.695	3.265.341
Stand 31 december 2017 organen	1.549.476	2.396.603	373.571	4.319.650
Totaal per 31 december 2017	3.597.690	3.660.425	326.876	7.584.991

Bestemming van saldo van baten en lasten:

Over de bestemming van het resultaat van € 326.876,- kan het volgende worden gemeld: De algemene vergadering wordt voorgesteld om het negatief resultaat van € 46.695,- van het Algemeen Secretariaat te onttrekken aan de bestemmingsreserve verkiezingen.

De ledenvergaderingen van een regio en lokaal netwerk besluiten in hun vergaderingen over de bestemming van het saldo van baten en lasten van hun regio dan wel lokaal netwerk. Het saldo van baten en lasten van de regio's en lokale netwerken tezamen bedraagt € 373.571,-.

7. Kortlopende schulden

	2017	2016
(in euro's)		
Crediteuren	415.333	562.913
Belastingen en premies sociale verzekeringen	110.462	124.442
Af te dragen contributies	0	0
Reservering vakantiedagen	45.726	50.586
Reservering vakantiegeld	48.495	48.867
Overlopende passiva	136.544	74.228
Overlopende passiva organen	227.178	70.647
Saldo per 31 december	983.738	931.683

Onder de kortlopende schulden zijn geen bedragen opgenomen met een looptijd langer dan 1 jaar.

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Financiering Politieke Partijen

Teveel betaalde subsidiebedragen kunnen door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties van de Vereniging VVD worden teruggevorderd. Dit geldt tevens voor het politiek wetenschappelijk instituut, de Prof. mr. B.M. Teldersstichting, de politieke jongerenorganisatie JOVD en de Haya van Somerenstichting voor buitenlandse activiteiten. De geormerkte subsidiebedragen voor deze organisaties worden toegekend en uitbetaald aan de Vereniging VVD waarop de Vereniging VVD deze subsidies doorbetaalt aan de desbetreffende organisaties. Voor zover de Minister de subsidie voor deze organisaties voor een lager bedrag vaststelt, worden teveel betaalde subsidies aan deze organisaties door de Vereniging VVD teruggevorderd. De definitieve vaststelling van de subsidie heeft tot en met 2016 plaatsgevonden. De definitieve vaststelling van de subsidie 2017 vindt in 2018 plaats.

Haya van Somerenstichting

De Vereniging VVD heeft zich garant gesteld voor de exploitatiekosten van de Haya van Somerenstichting. Volgens de door het Ministerie van Binnenlandse Zaken uitgevaardigde subsidievoorschriften wordt de subsidie voor de Haya van Somerenstichting definitief vastgesteld door de Minister van Binnenlandse Zaken, na daartoe verkregen advies van de accountantsdienst van het Ministerie. De Minister heeft de subsidie vastgesteld tot en met 2016.

Huisvesting

Met de verhuurder van het kantoorpand aan de Mauritskade 21-23 te Den Haag is een huurperiode van 10 jaar overeengekomen ingaande op 1 januari 2015. De hieruit voortvloeiende verplichting bedraagt tot 31 december 2024, € 555.840,-.

Bankgarantie

Door de ABN AMRO bank is op verzoek van de Vereniging VVD in juni 2015 een bankgarantie van € 38.115,- aan A. J. P. Krulder ter zake van het door de Vereniging VVD gehuurde kantoorpand afgegeven.

Leasing

De Vereniging VVD heeft een langlopend leasecontract voor kopieerapparatuur. De nominale verplichting bedraagt tot aan 1 juli 2019 € 119.664,- waarvan € 79.776,- korter dan een jaar.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen bijzondere gebeurtenissen plaatsgevonden na balansdatum.

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Financiële instrumenten

Algemeen

De VVD maakt in de uitoefening van haar activiteiten gebruik van financiële instrumenten die de vereniging blootstelt aan krediet-en liquiditeitsrisico. De VVD maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten.

Kredietrisico

De debiteurenpositie van de VVD bestaat grotendeels uit een vordering op het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voortvloeiende uit de Wet Financiering Politieke Partijen. Het resterende deel heeft betrekking op diensten die geleverd zijn aan neveninstellingen van de VVD. De VVD schat haar kredietrisico zeer laag in.

Liquiditeitsrisico

De VVD bewaakt de liquiditeitspositie door middel van periodieke controles. Het bestuur ziet erop toe dat voor de organisatie steeds voldoende liquiditeiten beschikbaar zijn om aan haar verplichtingen te kunnen voldoen.

Renterisico

De VVD loopt zeer beperkt renterisico aangezien de organisatie niet is gefinancierd met rentedragende leningen.

Reële waarde

De reële waarde van in de balans opgenomen financiële instrumenten verantwoord onder liquide middelen, kortlopende vorderingen en kortlopende schulden benadert de boekwaarde daarvan.

Toelichting: Staat van baten en lasten over 2017

Baten

8. Contributies

	2017	2016
(in euro's)		
Contributie opbrengst VVD	2.590.765	2.656.458
	2.590.765	2.656.458

Ondanks de lichte toename van het aantal leden zijn de contributie inkomsten niet mee gestegen. Dit komt voornamelijk door de introductie van een introductielidmaatschap.

9. Overige baten

	2017	2016
(in euro's)		
Giften financiële actie onder VVD-leden	66.507	97.957
Stichting Ondersteuning VVD Tweede-Kamerverkiezingen	190.000	1.000.000
Stichting Oeconomische Politiek	50.000	175.000
Stichting Godefridus van Heesfonds	30.000	35.000
Bestuurdersvereniging van de VVD	200.000	0
Stichting mr. H.C. Dresselhuysfonds	500.000	0
Stichting Ivo Opstelten Foundation	50.000	0
Rente	4.802	9.593
Diverse baten	429.060	111.806
Diverse baten organen	327.522	551.159
	1.847.891	1.980.515

Giften ontvangen in 2017 groter dan € 4.500,- van natuurlijke- en rechtspersonen staan hieronder vermeld.

- Ontvangen op 22 februari 2017 van Stichting Ondersteuning VVD Tweede Kamerverkiezing te Amstelveen € 190.000,-;
- Toezegging van Stichting Oeconomische Politiek voor activiteiten uitgevoerd in 2017 € 50.000,-;
- Ontvangen op 1 mei 2017 van Stichting Godefridus van Hees Fonds te Oostkapelle € 30.000,-;
- Ontvangen op 19 mei 2017 van Bestuurdersvereniging van de VVD te Den Haag € 200.000,-;
- Ontvangen op 16 februari 2017 en op 28 maart 2017 van Stichting mr. H.C. Dresselhuysfonds te Den Haag respectievelijk € 350.000,- en € 150.000,-;
- Ontvangen op 18 mei 2017 van Stichting Ivo Opstelten Foundation te Den Haag € 50.000,-.
- Ontvangen op 17 mei 2017 en op 8 november 2017 van Stichting Liberaal Fonds Rotterdam te Rotterdam respectievelijk € 15.000,- en € 150.000,-;
- Ontvangen op 2 mei 2017 van Stichting Godefridus van Hees Fonds te Oostkapelle € 7.500,-;
- Ontvangen op 29 januari 2017 en op 30 december 2017 van Stichting Doe Meer met Utrecht te Utrecht respectievelijk € 11.100,- en € 10.149,-;
- Ontvangen gedurende het jaar van Stichting de Club van 100 Drenthe te Veenoord € 22.950,-;
- Ontvangen op 27 december 2017 van Stichting VVD Fractie Eindhoven te Eindhoven € 12.000,-;
- Ontvangen op 17 april 2017 van dhr. Nijkerk te Wassenaar € 20.000,-;
- Ontvangen op 18 december 2017 van dhr. Klaver te Soest € 5.000,-.

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

10. Financiering Politieke Partijen

(in euro's)	2017	2016
Basissubsidie per jaar	177.801	173.788
Subsidie eerste halfjaar; per kamerzetel € 51.570,- x 40	1.031.400	
Subsidie tweede halfjaar; per kamerzetel € 51.570,- x 33	850.905	
Subsidie per lid € 6,73 x 26.497 leden	178.213	
	<u>2.060.518</u>	<u>2.205.655</u>
Hogere / lagere afrekening subsidie voorgaande jaren	40.202	9.798
	<u>2.278.521</u>	<u>2.389.241</u>

De subsidie in de staat van baten en lasten is inclusief afrekening voorgaande jaren.

De subsidiebedragen inzake de Wet Financiering Politieke Partijen zijn verhoogd met het gemiddelde inflatiepercentage over 2017.

De verhoging van de subsidiebedragen is op grond van artikel 8.5 van de Wet Financiering Politieke Partijen.

De VVD ontvangt van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de subsidie Politieke Partijen voor vormings- en scholingsactiviteiten in binnen- en buitenland, voor Informatievoorziening aan leden en aan niet-leden, voor het werven van leden, voor het betrekken van niet-leden bij subsidiabele activiteiten van de politieke partij, voor werving, selectie en begeleiding van politieke ambt dragers, voor het onderhouden van contacten met zusterpartijen buiten Nederland en activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes. Daarnaast is een deel van de subsidie bestemd voor politiek-wetenschappelijke activiteiten en activiteiten ter bevordering van politieke participatie door jongeren. Voor een gedeelte van de subsidie fungeert de VVD als intermediair. Dit gedeelte van de subsidie wordt afgedragen aan het wetenschappelijk instituut van de VVD, de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting en de jongerenorganisatie van de VVD, de JOVD. De Minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties stelt de subsidie vast na daartoe verkregen advies van de accountantsdienst van het Ministerie.

11. Stichting voor Politiek Wetenschappelijk Onderzoek

De Stichting voor Politiek Wetenschappelijk Onderzoek neemt diensten af van het landelijk bureau van de VVD en vergoeden deze diensten tegen de werkelijk gemaakte kosten.

12. Haya van Somerenstichting

De doorberekening van kosten aan de Haya van Somerenstichting vindt plaats op basis van de uitgangspunten, zoals geformuleerd in het model "Inzake de doorberekening van de kosten aan de stichtingen en instellingen gelieerd aan de VVD". Op basis van dit model is een doorbelastingsmodel opgesteld door de VVD dat in het verleden is besproken met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het doorbelastingsmodel maakt de activiteiten van de medewerkers van de VVD inzichtelijk. Op basis van de verdeling van activiteiten worden kosten doorbelast aan de Haya van Somerenstichting.

Lasten

13. Personeelslasten

(in euro's)	2017	2016
Salarissen	1.295.280	1.319.008
Sociale lasten	206.307	216.195
Pensioenlasten	143.985	108.512
Opleidingskosten	19.209	17.472
Personeelsverzekeringen	21.431	17.723
Reiskostenvergoeding	44.006	50.551
Overige personeelskosten	23.485	18.870
	1.753.703	1.748.331

De stijging van de pensioenlasten worden veroorzaakt door een verrekening van overrente van 2015 en 2016. Het betreft een mutatie in de rekening courantverhouding met de pensioenuitvoerder.

Het gemiddeld aantal fte, exclusief stagiaires, over 2017 bedroeg 23 (2016: 25). Inclusief stagiaires bedroeg het gemiddeld aantal fte in 2017 29 (2016: 30).

Over de werkzaamheden van het personeel kan het volgende worden opgemerkt: Naast de werkzaamheden van de directeur vervulden 20 fte direct aan het primaire proces gerelateerde werkzaamheden. De overige 8 fte vervulden voornamelijk ondersteunende diensten.

14. Bureaunkosten

(in euro's)	2017	2016
Software en randapparatuur	52.967	35.690
Netwerkbeheer	64.566	126.521
Afschrijvingskosten ledenadministratie	99.823	136.104
Afschrijvingskosten kantoorinventaris	36.064	46.320
Kantoorbenodigheden	16.442	26.002
Archief	2.805	2.699
Accountant	38.974	36.485
Administratieve ondersteuning	10.376	10.781
Abonnementen	3.457	4.896
Juridisch advies	48.000	3.255
Autokosten	12.133	12.951
Bankkosten	40.910	46.843
Porti	23.045	14.169
Telefoon	43.902	46.073
DSL verbinding	16.944	13.141
Kopieermachines	114.959	109.217
Diverse bureaunkosten organen	0	23.738
	625.367	694.885

In 2016 waren de kosten voor netwerkbeheer eenmalig hoger door het aanpassen van de digitale infrastructuur. Dit heeft samen met verbeterde service afspraken tot gevolg dat de kosten in 2017 sterk gedaald zijn.

Het uitstellen van vervangingsinvesteringen in hardware en het uitstellen van een upgrade van de ledenadministratie hebben tot gevolg dat de afschrijvingskosten in 2017 sterk zijn gedaald.

De kosten voor het inwinnen van juridisch advies zijn mede toegenomen door de aanscherping van de wet- en regelgeving met betrekking tot privacy en het opstellen van de protocollen dat dit met zich meebrengt.

De stijging van de portiekosten is grotendeels te verklaren door de toename in verzendingen van promotiematerialen.

15. Huisvesting

	2017	2016
(in euro's)		
Huurlasten	107.884	107.562
Servicekosten	36.974	21.146
Schoonmaakkosten	28.766	26.209
Diverse kosten gebouw	28.540	34.838
Belastingen	3.186	2.269
	205.350	192.024

De stijging van de servicekosten wordt veroorzaakt door een verrekening van te laag in rekening gebrachte energiekosten in de afgelopen drie jaren.

16. Ledenadministratie

In 2017 is het aantal openstaande facturen dat is overgedragen aan een derde partij beduidend lager dan in voorgaande jaren. Daarnaast zijn er minder diensten afgenomen bij deze partij.

17. Algemene ledenvergaderingen

Bij de organisatie van de Algemene ledenvergaderingen is dit jaar minimaal gebruik gemaakt diensten van derden. Dit heeft een daling in de kosten tot gevolg.

18. Bestuurskosten

	2017	2016
(in euro's)		
Kosten Hoofdbestuursleden	28.429	28.701
Vergaderkosten	32.300	32.750
Advertentiekosten overleden prominenten	3.801	874
Representatiekosten	8.163	953
Bestuursaansprakelijkheidsverzekering	3.812	3.812
Prinsjesdagbijeenkomst	33.576	38.652
Bestuurskosten organen	74.219	96.688
	184.300	202.430

Het Hoofdbestuur van de VVD bestaat ultimo 2017 uit zes personen. Allen oefenen deze taak vrijwillig uit en ontvangen geen bezoldiging. Onkosten die voor de uitoefening van de werkzaamheden worden gemaakt, worden vergoed. Op het moment van vaststelling van de jaarrekening 2017 bestaat het hoofdbestuur uit 5 personen.

19. Liberale dagen

Er is één libere dag minder georganiseerd dan was begroot. De aandacht was het eerste kwartaal van 2017 vooral gericht op de campagne met betrekking tot de Tweede Kamerverkiezingen.

20. Netwerken

De netwerken worden gestimuleerd steeds meer activiteiten en bijeenkomsten te organiseren. Tot op heden heeft dit nog niet geleid tot een verhoging van de uitgaven.

21. Ledenraadplegingen

De kosten voor de ledenraadpleging met betrekking tot het partijvoorzitterschap waren niet voorzien bij het opstellen van de begroting 2017.

22. Permanente campagne

Het grootste deel van de campagnekosten zijn toe te schrijven aan de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2017 en de voorbereidingen op de gemeenteraadsverkiezingen 2018. Hierdoor blijven de kosten gemaakt voor de permanente campagne achter bij begroting.

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

23. Verkiezingscampagne

(in euro's)	2017	2016
Gemeenteraadsverkiezingen	487.279	0
Tweede Kamerverkiezingen	1.896.739	1.557.693
	2.384.018	1.557.693

De campagne ten behoeve van de gemeenteraadsverkiezingen in 2018 is in 2017 gestart.

24. (Social) Media

(in euro's)	2017	2016
Hostingskosten	14.190	14.190
Onderhoud website en social media activiteiten	85.735	112.284
Diverse mediakosten organen	68.727	69.782
	168.652	196.256

25. Kiezersbinding

(in euro's)	2017	2016
Kiezersbinding	22.427	45.298
Kiezersbinding organen	45.052	57.440
	67.479	102.738

In 2017 zijn de activiteiten ten behoeve van kiezersbinding verder geïntensiveerd. Dit heeft (nog) niet de verwachte verhoging in de kosten met zich meegebracht.

26. Informatiemateriaal

De kosten van informatiemateriaal betreffen affiches, stroommateriaal en verkoopartikelen.

27. Internationale samenwerking

(in euro's)	2017	2016
Contributies: Liberal Internationals (LI), de European Liberal, Alliantie van Liberalen en Democraten voor Europa (ALDE)		
Contributies	37.098	34.574
Reis- en verblijfkosten	904	9.685
	38.002	44.259

28. Opleiding en Training

(in euro's)	2017	2016
Landelijke cursussen	72.325	68.614
Regionale en lokale cursussen	6.947	36.803
Landelijke activiteiten waaronder eLearning	3.632	5.353
Vergaderkosten	961	880
Themadag	8.782	250
Regionale en lokale cursussen door organen	72.656	46.590
	165.303	158.490

Er is anders dan gepland nog niet gestart met de ontwikkeling van tools voor het online trainen van regionale politici. Daarnaast zijn de trainingen voor trainers in een andere vorm aangeboden waardoor de kosten van de regionale- en lokale cursussen lager zijn uitgevallen dan begroot.

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

29. Talentscouting

De kosten van de permanente scoutingscommissie zijn afgenomen doordat er meer gebruik wordt gemaakt van de faciliteiten van het partijbureau. Een tweede oorzaak voor het achterblijven van de kosten talentscouting ten opzichte van de begroting is dat implementatie van bepaalde activiteiten in 2018 zullen plaatsvinden in plaats van 2017 zoals was verwacht.

30. Overige baten / lasten

	2017	2016
(in euro's)		
Vrijval voorziening dubieuze debiteuren	-6.293	-7.466
Overige kosten organen	245.829	365.257
	239.536	357.791

VVD-Organen

De balans en de staat van baten en lasten van onderstaande VVD-organen zijn verwerkt in dit jaarrapport in de enkelvoudige balans en de enkelvoudige staat van baten en lasten. De financiële gegevens van onderstaande organen zijn gecontroleerd door de respectievelijke kascommissies.

VVD-organen:

- 1 Aalsmeer/Uithoorn
- 2 Achterhoek
- 3 Albrandswaard
- 4 Almere
- 5 Alphen aan den Rijn
- 6 Altena
- 7 Ameland
- 8 Amstelveen e.o.
- 9 Amsterdam
- 10 Antwerpen
- 11 Apeldoorn-Brummen
- 12 Arnhem
- 13 Assen
- 14 Barendrecht-Ridderkerk
- 15 Bedum
- 16 Beekdaelen
- 17 Best Oirschot Veldhoven
- 18 Bodegraven-Reeuwijk
- 19 Bommelerwaard
- 20 Boxtel
- 21 Brabantse Biesbosch
- 22 Brainport Regio
- 23 Breda
- 24 Brussel
- 25 BUCH
- 26 Capelle aan den IJssel
- 27 Centraal Limburg
- 28 China
- 29 Coevorden
- 30 Côte d'Azur
- 31 De Bilt
- 32 De Fryske Wâlden
- 33 De Graafschap
- 34 De Kempen
- 35 De Krimpenerwaard
- 36 De Langstraat
- 37 De Marne
- 38 De Noordwijkse VVD
- 39 De Zeeuwse VVD
- 40 Delft
- 41 Den Helder-Schagen
- 42 Drenthe Centraal
- 43 Edam-Volendam-Beemster
- 44 Eemdelta-BBS
- 45 Eemland
- 46 Eemsdelta
- 47 Eemsmond
- 48 Elburg
- 49 Geldrop-Mierlo
- 50 Genève
- 51 Goeree-Overflakkee
- * 52 Gooi en Vechtstreek
- 53 Gouda
- 54 Greiden, Marren en Wad
- 55 Groningen-Haren
- * 56 Gulick en Overmaas
- 57 Haaren
- 58 Haarlem Zandvoort
- 59 Haarlemmermeer
- 60 HAL
- 61 Hart van Brabant
- 62 Hart van Gelderland
- 63 Hattem
- 64 Heemstede-Bloemendaal
- 65 Heeze-Leende

VVD-organen:

- 66 Hillegom
- 67 Hilversum
- 68 Hoeksche Waard
- 69 Hollands Kroon
- 70 IJmond
- 71 IJsselvallei
- 72 Kaag en Braassem
- 73 Kampen
- 74 Katwijk
- 75 Kempenbroek
- 76 Kerkrade
- 77 Kromme Rijnstreek
- 78 Lansingerland
- 79 Laren-Blaricum-Eemnes
- 80 Leeuwarden
- 81 Leiden
- 82 Leiderdorp-Zoeterwoude
- 83 Leidschendam-Voorburg
- 84 Liemers-Lingewaard
- 85 Lisse
- 86 Londen
- 87 Lopikerwaard
- 88 Maas en Geul
- 89 Maasdriel
- 90 Maashorst
- 91 Maasland
- 92 Mark, Leij en Donge
- 93 Marklanden
- 94 Meierijstad
- 95 MerweDrecht
- 96 Midden
- 97 Midden-Groningen
- 98 Molenlanden
- 99 MSW
- 100 New York
- 101 Nieuwegein
- 102 Nieuwkoop
- 103 Nissewaard
- 104 Noord
- 105 Noord Drenthe
- 106 Noord-Holland
- 107 Noord-Oost Friesland
- 108 Noord-Oost Twente
- 109 Noordwest-Veluwe
- 110 Nuenen
- 111 Oegstgeest
- 112 Oldambt
- 113 Oldebroek
- 114 Oost
- 115 Oost Achterhoek
- 116 Oosterhout
- 117 Oss-Bernheze
- 118 Parkstad en Omstreken
- 119 Peelland
- 120 Pijnacker-Nootdorp
- 121 Purmerend
- 122 Rijk van Nijmegen
- 123 Rijn, Vecht en Venen
- 124 Rijswijk
- 125 Rivierenland Noord
- 126 Roosendaal-Woensdrecht
- 127 Rotterdam
- * 128 Rucphen-Zundert
- 129 Salland
- 130 Scheldebrug

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

* 131 Schiedam	157 Wassenaar
132 's-Gravenhage	158 West-Beluwe
133 s-Hertogenbosch en Sint-Michielsgestel	159 Westerkwartier
134 Staphorst	160 Westerwolde
135 Terschelling	161 Westfriesland
136 Texel	162 Westland
137 Teylingen	163 West-Twente
138 Tilburg	164 Westvoorne
139 Twente Centraal	165 Wijdemeren
140 Utrecht	166 Winsum
141 Utrechtse Heuvelrug	167 WOLW
142 Valkenswaard	168 Zaanstad
143 Vallei en Veluwe	169 Zaltbommel
144 Vechtdal	170 Zeist
145 Veendam-Pekela	171 Zoetermeer
146 Venlo en Omstreken	172 Zuid
147 Vijfheerenland	173 Zuiderzee
148 Vlaardingen	174 Zuid-Holland
149 Vieland	175 Zuid-Holland West
150 Voerendaal	176 Zuidoost Drenthe
151 Voorne	177 Zuidoost Friesland
152 Voorschoten	178 Zuidoost Utrecht
153 Vught	179 Zuidplas
154 Waadhoeke	180 Zwartewaterland
155 Waddinxveen	181 Zwolle
156 Washington D.C.	

Van de met een asterik aangegeven VVD-organen zijn om verschillende redenen geen (juiste) cijfers bekend, althans niet ten tijde van het opstellen van dit jaarrapport. Voor deze VVD-organen is een schatting opgenomen.

Den Haag, 25 mei 2018
Hoofdbestuur,

Partijvoorzitter
Mevrouw C. van der Wal-Zeggelink

Landelijk penningmeester A.I.
De heer dr. A. van Nimwegen

Algemeen secretaris
Mevrouw mr. S. J. A. ter Borg

Vice voorzitter
De heer drs. E.J.M. Wetzels

Bestuurslid
De heer M.J.M. Krom

Accountants

Baker Tilly Berk N.V.
Scheveningseweg 80-82
Postbus 85745
2508 CK Den Haag
T: +31 (0)70 358 90 00
F: +31 (0)70 350 20 20
E: denhaag@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
Mauritskade 21
2514 HD DEN HAAG

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit verslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie per 31 december 2017 en van het resultaat 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

018

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Statutaire bepalingen

In de statuten artikel 12.2 is geregeld dat aan de landelijk ledenvergadering alle bevoegheden toekomen die niet door de wet, deze statuten of bij huishoudelijk reglement aan andere organen zijn opgedragen.

In artikel 13.2 van de statuten is vastgelegd dat het hoofdbestuur in de jaarlijkse landelijke ledenvergadering zijn jaarverslag uitbrengt en verantwoording aflegt over zijn in het afgelopen jaar gevoerde beleid.

In artikel 11.6 en 17.6 van het huishoudelijk reglement is vastgelegd dat de besturen van respectievelijk een regio en lokaal netwerk het jaarverslag voorlegt.

Bijlagen

Staat van baten en lasten over 2016 van het Algemeen Secretariaat van de VVD

	Toelichting paragraaf	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016
(in euro's)				
Baten				
Contributies		1.592.000	1.693.627	1.718.739
Overige baten		1.111.000	1.125.252	1.429.356
Financiering Politieke Partijen		2.208.000	2.278.521	2.389.241
Door VVD berekende kosten aan:				
- VVD-Bestuurdersvereniging		149.000	149.000	149.000
- Stichting voor Politiek Wetenschappelijk Onderzoek		200.000	210.055	226.544
- Stichting Europese Politieke Ondersteuning		9.000	4.807	10.709
- Haya van Somerenstichting		240.000	227.014	250.367
Verkoop informatie- en promotiemateriaal		0	32.286	13.962
Deelnemersbijdragen - cursisten		37.000	24.897	37.395
Totaal baten		5.546.000	5.745.459	6.225.313
Verkiezingscampagne		991.000	940.000	1.222.957
Totaal baten exclusief verkiezingscampagne		4.555.000	4.805.459	5.002.356

Staat van baten en lasten over 2017 van het Algemeen Secretariaat van de VVD

	Toelichting paragraaf	Begroting 2017	Werkelijk 2017	Werkelijk 2016
(in euro's)				
Lasten				
Personeelslasten		1.881.000	1.753.703	1.748.331
Bureaunkosten		704.000	625.367	671.147
Huisvestingskosten		207.000	205.350	192.024
Ledenadministratie		13.000	6.781	18.406
Algemene ledenvergaderingen		450.000	383.828	489.707
Bestuurskosten		100.000	110.081	105.742
Liberale dagen		34.000	21.210	19.096
Diverse commissies		5.000	6.147	4.172
Netwerken		60.000	24.756	50.228
Ledenraadplegingen		0	19.758	33.226
Partij van de toekomst		10.000	8.402	97.411
Permanente Campagne		345.000	218.636	345.741
Verkiezingscampagne		2.050.000	1.949.615	1.494.992
Media		100.000	99.925	126.474
Verenigingsmagazine Liber / communicatiekosten		100.000	108.450	109.898
Kiezersbinding		80.000	22.427	45.298
Kostprijs informatie-en promotiemateriaal		0	84.611	25.594
Internationale samenwerking		41.500	38.002	44.259
Opleiding en Training		126.500	92.647	111.900
Talentscouting		33.500	18.751	27.221
Overige baten / lasten		0	-6.293	-7.466
Totaal lasten		6.340.500	5.792.154	5.753.401
Verkiezingscampagne		2.050.000	1.949.615	1.494.992
Totaal lasten exclusief verkiezingscampagne		4.290.500	3.842.539	4.258.409
Saldo baten en lasten inclusief verkiezingscampagne		-794.500	-46.695	471.912

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Gelieerde neveninstellingen

In dit hoofdstuk worden een overzicht gegeven van de activiteiten van gelieerde neveninstellingen met eigen rechtspersoonlijkheid.

In willekeurige volgorde

Haya van Somerenstichting

De stichting heeft als doel het verrichten en doen verrichten, bevorderen en doen bevorderen van activiteiten gericht op ontplooiing en ondersteuning van initiatieven in het buitenland inzake het doen handhaven van de mensenrechten, het doen ontstaan van de parlementaire democratie, ter uitdraging van de liberale gedachte in het algemeen en ten bate van liberale groeperingen en instellingen in andere landen dan Nederland, in het bijzonder -zults geheel in overeenstemming met de verklaring van de rechten van de mens van 10 december 1948 als vastgesteld door de algemene vergadering van de Verenigde Naties- in hun relatie tot en ten behoeve van de te Den Haag gevestigde vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), alsmede al hetgeen met het bovenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn.

De stichting heeft voorts als doel het verrichten en doen verrichten, bevorderen en doen bevorderen van politieke opleidings- en trainingsactiviteiten ten behoeve van de vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie (VVD), zomede al hetgeen met het bovenstaande verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn. De stichting is opgericht in 1975 en heeft haar zetel in Den Haag. De inkomsten van de Haya van Somerenstichting bestaan hoofdzakelijk uit subsidie van het Ministerie van Buitenlandse Zaken in het kader van het Programma Maatschappelijke Transformatie (Matra). Matra heeft als doel het transformatieproces te ondersteunen van landen in Eurazië naar een democratisch en marktgeoriënteerd bestel. Het hoofdbestuur van de VVD vormt ook het bestuur van de Haya van Somerenstichting.

Jongeren Organisatie Vrijheid en Democratie (JOVD)

De JOVD is een onafhankelijke politieke organisatie van en voor jonge liberalen. De JOVD is een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid en werd in 1949 opgericht. Sinds 2002 maakt de Vereniging VVD samen met de JOVD jaarlijks afspraken aan de hand waarvan het jongerenbeleid wordt geconcretiseerd. De activiteiten zijn opgesplitst in het kweken van politieke belangstelling bij jongeren en het verzorgen van opleiding en training van jongeren. De afspraken worden elk jaar geëvalueerd en besproken door het hoofdbestuur van de Vereniging VVD met het bestuur van de JOVD.

Prof. Mr. B.M. Teldersstichting

De Teldersstichting is de wetenschappelijke instelling ten behoeve van de Vereniging VVD en het liberalisme. De stichting werd opgericht in 1954. Het curatorium van de stichting houdt toezicht op de wetenschappelijke kwaliteit van de publicaties. Het curatorium bestaat uit vijftien personen, waaronder steeds twee hoofdbestuurleden van de vereniging VVD. Bij de stichting zijn zes personen werkzaamheden onder leiding van de directeur dr. P.G.C. van Schie. De inkomsten van de stichting bestaan hoofdzakelijk uit subsidie voortvloeiend uit de Wet subsidiëring politieke partijen.

Stichting Ivo Opstelten Foundation

De stichting is op 24 april 2009 opgericht en heeft haar zetel in Den Haag. Het doel van de stichting is het werven van fondsen ten behoeve van de vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie. De voorzitter, secretaris en penningmeester van de VVD vormen het bestuur van de stichting Ivo Opstelten Foundation.

Stichting Mr. H.C. Dresselhuysfonds

De stichting is op 15 maart 1927 opgericht en heeft haar zetel in Den Haag. Het doel van de stichting is de bevordering van de liberale gedachte, door het behartigen van de belangen van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, daaronder met name begrepen het financieel ondersteunen van de Vereniging VVD. Het bestuur van de stichting bestaat uit vijf personen. Vier bestuursleden zijn voormalig VVD-hoofdbestuurslid.

Stichting voor Politiek Wetenschappelijk Onderzoek

De stichting is op 11 juli 1966 opgericht en heeft haar zetel in Den Haag. Ingevolge de "Regeling financiële ondersteuning fracties Tweede Kamer der Staten-Generaal" dient het aan Tweede Kamerleden ter beschikking gestelde budget (voor persoonlijke medewerkers) en de daarmee samenhangende personeelskosten te worden opgenomen in een stichting. In de praktijk komt het erop neer dat de stichting optreedt als werkgever van de medewerkers van de VVD-Tweede Kamerleden.

Stichting Europese Politieke Ondersteuning

De stichting is opgericht in 1988 en heeft haar zetel in Den Haag. De stichting heeft als doel het in raad en daad bijstaan van de VVD-leden in het Europees Parlement. In de praktijk komt het erop neer dat de stichting optreedt als werkgever van de medewerkers van de VVD-Europarlementariërs; via de stichting worden de salarissen van deze medewerkers betaald. Hiertoe ontvangt de stichting secretariaatsvergoedingen op grond van de "Regeling kosten en vergoedingen van de leden van het Europees Parlement". De Vereniging VVD levert diensten ter ondersteuning van de medewerkers van de VVD-Europarlementariërs en berekent deze kosten door aan de SEPO.

Stichting Liberaal Vrouwen Netwerk

De stichting is opgericht in 2002 en heeft haar zetel in Den Haag. In de stichting zijn geen financiële middelen aanwezig, maar de stichting wordt wel aangehouden als rechtspersoon, omdat onder de vlag van het Liberaal Vrouwen Netwerk politieke activiteiten door de Vereniging VVD worden verricht. De drie bestuursleden van de Stichting Liberaal Vrouwen Netwerk zijn hoofdbestuurslid van de Vereniging VVD.

Stichting Gerrit Koster

De stichting is opgericht in 1992 en is gevestigd in Ede. De stichting heeft als doel het bevorderen van de liberale gedachte in Nederland en in de gemeente Ede in het bijzonder door financiële ondersteuning van natuurlijke personen en rechtspersonen en/of hun activiteiten welke met inachtneming van het beginselprogramma van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie een gelijk of gelijksoortig doel nastreven.

Stichting Liberaal Fonds

De stichting is in 1992 opgericht en heeft haar zetel in Enschede. De stichting heeft als doel het financieel ondersteunen van een partij welke de liberale beginselen in de politiek is toegedaan, zoals deze beginselen verwoord zijn in de uitgangspunten van de huidige Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie.

Stichting Liberaal Fonds Rotterdam

De stichting is op 22 december 2005 opgericht en heeft haar zetel in Rotterdam. De stichting heeft als doel de financiering van de verspreiding van het liberale gedachtengoed in het algemeen en van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie binnen de regio Rotterdam.

Stichting Ondersteuning VVD Tweede Kamerverkiezingen

De stichting is in mei 2007 opgericht en is gevestigd in Amsterdam. De stichting heeft als doel het inzamelen van gelden en organiseren van activiteiten ten behoeve van campagnes van de VVD verkiezingen.

Stichting Steunfonds VVD Amsterdam

De stichting is op 27 september 2004 opgericht en heeft haar zetel in Amsterdam. De stichting heeft als doel de verspreiding van het liberale gedachtengoed in het algemeen, de bevordering van de liberale beginselen en dat van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie binnen de regio in Amsterdam in het bijzonder.

Stichting Vrie en Liber.com

De stichting is opgericht in 2002 en is gevestigd in Middelburg. De stichting heeft als doel het ten behoeve van de VVD-kamercentrale Zeeland bevorderen van de communicatie met de inwoners van Zeeland en het verwerven van gelden ten behoeve van het verkiezingsfonds van de VVD-kamercentrale Zeeland.

Stichting vrienden van de VVD

De stichting is opgericht in 1999 en is gevestigd in Venlo. De stichting heeft als doel fondsenverwerving ter ondersteuning van de VVD-afdeling Venlo.

Stichting VVD-Kennis Centrum

De stichting is opgericht in 1994 en is gevestigd in Den Helder. De stichting heeft als doel het bevorderen van een zo goed mogelijk contact tussen alle geledingen binnen de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie en het zo optimaal mogelijk laten functioneren daarvan in het algemeen en in de gemeente Den Helder in het bijzonder.

VVD-Bestuurdersvereniging

De Vereniging VVD werkt samen met de VVD-Bestuurdersvereniging. De VVD-Bestuurdersvereniging heeft volledige rechtsbevoegdheid. Het bestuur wordt gevormd door VVD-leden, die tevens gekozen of benoemd bestuurder zijn bij een publiekrechtelijk lichaam. Bestuursleden van de VVD-Bestuurdersvereniging zijn niet tevens lid van het hoofdbestuur van de VVD of andersom. De VVD-Bestuurdersvereniging werd twee jaar eerder dan de VVD, in 1946 opgericht. De ledenadministratie van de VVD-Bestuurdersvereniging is volledig geïntegreerd in de ledenadministratie van de Vereniging VVD. Leden van de Vereniging VVD, die zitting hebben in vertegenwoordigende lichamen, met name in Provinciale Staten en gemeenteraden, of politiek ambtsdrager zijn, betalen bovenop de door hen verschuldigde contributie aan de Vereniging VVD een toeslag, waarvan de hoogte door de algemene vergadering van de VVD-Bestuurdersvereniging wordt vastgesteld. Deze toeslag komt volledig ten gunste van de VVD-Bestuurdersvereniging. De VVD-Bestuurdersvereniging heeft geen personeel in dienst. Net als bij de Vereniging VVD worden de werkzaamheden van de VVD-Bestuurdersvereniging bijna geheel door vrijwilligers uitgevoerd, echter voor een aantal ondersteunende werkzaamheden heeft de VVD bestuurdersvereniging een overeenkomst met de Vereniging VVD gesloten. De VVD-Bestuurdersvereniging betaalt hiervoor een (geïndexeerd) bedrag per jaar. In 2015 is dit bedrag opnieuw berekend. De vergoeding voor 2017 is vastgesteld op € 149.000.

Stichting Libertati Semper Frisia

De stichting is opgericht in 2011 en is gevestigd in Leeuwarden. De stichting heeft als doel het ten behoeve van de VVD-kamercentrale Friesland bevorderen van de communicatie met de inwoners van Friesland en het verwerven van gelden ten behoeve van het verkiezingsfonds van de VVD-kamercentrale Friesland.

Stichtingen en verenigingen die als doel hebben de VVD-fracties te ondersteunen

Volledigheidshalve wordt in dit rapport vermeld dat er stichtingen en verenigingen bestaan, die als doel hebben de VVD-fracties in den lande te ondersteunen. Deze stichtingen en verenigingen, alhoewel zij meestal de naam VVD dragen, maken geen deel uit van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie te Den Haag. Deze stichtingen en verenigingen zijn (voor zover bekend):

Fractie VVD Oude IJsselstreek
Fractie VVD Reusel-De Mierden
Fractie VVD Waalwijk
Politieke Vereniging VVD Fractie Helmond
Steunstichting VVD-Fractie Spijkenisse
Stichting Liberale Vrienden van de Stichtste Vecht
Stichting Liberale Gorinchem
Stichting Groenmarkt Liberaal
Stichting Noordwijkse Liberale Kring
Stichting Vrienden van de V.V.D.
Stichting VVD Oost/Watergraafsmeer
Stichting "VVD fractie Leiden"
Stichting Beheer Financiën VVD Raadsfractie Tilburg
Stichting Beheer Fractiegelden VVD De Wolden
Stichting Beheer Fractiegelden VVD Lelystad
Stichting Beheer Fractiegelden VVD Oost Gelre
Stichting Beheer Fractiegelden VVD-Almelo
Stichting Beheer Fractiegelden VVD-Hengelo
Stichting Beheer Middelen VVD-fractie Krimpen aan den IJssel
Stichting Beheer Statenfractie VVD Z-H
Stichting Bestuursassistentie Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
Stichting Bestuursassistentie VVD Gemeenteraadsfractie Utrecht
Stichting Bestuursassistentie VVD-fractie Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht
Stichting Campagnegelden Udense VVD
Stichting Campagnegelden VVD Tiel
Stichting club van 100 VVD kieskring Dordrecht
Stichting doe meer met Utrecht
Stichting Fonds Toekomst Liberaal Den Haag
Stichting Fractie VVD Amsterdam West
Stichting Fractie VVD Peel en Maas
Stichting Fractie VVD Roosendaal
Stichting Fractie-assistentie "V.V.D." (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie) In de Gemeenteraad van Ede
Stichting Fractie-assistentie V.V.D. (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie) In Provinciale Staten van Gelderland
Stichting Fractie-assistentie VVD Deventer
Stichting Fractie-assistentie VVD Raalte
Stichting Fractieondersteuning VVD Haarlem
Stichting Fractieondersteuning VVD Noord-Holland
Stichting Fractieondersteuning VVD-Gemeenteraadsfractie 's-Hertogenbosch

Stichting Fractie-ondersteuning VVD-Statenfractie Provincie Limburg
Stichting Fractiesteun VVD fractie PS Overijssel
Stichting Fractie-assistentie V.V.D. Nijmegen
Stichting Fractie-assistentie VVD Apeldoorn
Stichting Fractiebegeleiding Volkspartij voor Vrijheid en Democratie Enschede
Stichting Liberaal Dordrecht
Stichting Liberaal Fonds Teylingen
Stichting Liberaal Fonds Veenendaal
Stichting Liberaal Platform Breda
Stichting Liberaal Sliedrecht
Stichting Liberale Ondersteuning Fractie VVD Nieuw-West
Stichting Liberale vrienden VVD Bergen
Stichting Netwerk Maasduinen
Stichting Ondersteuning Fractie VVD Waterschap De Dommel
Stichting Ondersteuning Gemeenteraadsfractie VVD Leeuwarden
Stichting Ondersteuning VVD Fractie Waterschap Aa en Maas
Stichting Ondersteuning VVD-fractie Fryslân
Stichting Ondersteuning VVD-fractie Provinciale Staten Groningen
Stichting Ondersteuning VVD-Fractie Zeeland
Stichting Ondersteuning Westlandse Gemeenteraadsfractie VVD
Stichting Ondersteuningfonds VVD in Twenterand
Stichting Personeel VVD Noord-Holland
Stichting Statenfractie V.V.D. Flevoland
Stichting Statenfractie VVD Drenthe
Stichting Steunfonds VVD Amsterdam
Stichting Stimuleringsfonds Statenfractie VVD Z-H
Stichting tot ondersteuning van de fractie van de VVD van de deelraad Amsterdam-Noord
Stichting tot ondersteuning van de V.V.D. Gemeenteraadsfractie Rotterdam
Stichting tot ondersteuning van de V.V.D.-Statenfractie Utrecht
Stichting V.V.D. Fractie Groningen
Stichting Vrienden van de V.V.D. Tilburg
Stichting Vrienden van de VVD Barneveld
Stichting Vrienden van de VVD Noordoostpolder
Stichting Vrienden VVD Weert
Stichting Vrienden VVD Zwolle
Stichting VVD Fractie Delft
Stichting VVD Fractie Eindhoven
Stichting VVD Spijkenisse
Stichting VVD-Fractie in de Gemeenteraad van Arnhem
Vereniging beheer gelden fractie VVD Stichtse Vecht
Vereniging Gemeenteraadsfractie VVD Cranendonck
Vereniging VVD Zoetermeer Beheer Fractiegelden
VVD Fractie Gemeenteraad Langedijk

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen 2017

	2017	2016
(in euro's)		
Informatie voorziening		
Bestuurskosten	110.612	115.722
Algemene ledenvergaderingen	409.614	516.833
Ledenadministratie, ledenbehoud en ledenwerving	73.636	66.804
Ledenraadplegingen	19.758	33.226
Inhoudelijke discussie bijeenkomsten	84.457	149.412
Partijcommissies	6.147	4.172
Scholingsactiviteiten	91.686	111.020
Talentmanagement	18.751	27.221
Verenigingsmagazine Liber	108.450	109.898
VVD-website	101.075	189.837
Personeelsbeloningen	1.006.626	1.032.949
Bureaunkosten	343.453	389.559
Huisvestingskosten	117.871	108.792
	<u>2.492.136</u>	<u>2.855.445</u>
Internationale samenwerking		
Contributies: Liberal Internationals (LI), de European Liberal, Democrat and Reform Party (ELDR) en de Europese Beweging Nederland	37.098	34.574
Reis- en verblijfkosten	904	9.685
	<u>38.002</u>	<u>44.259</u>
Activiteiten in het kader van verkiezingscampagnes		
Verkiezingskosten	2.168.483	1.832.437
	<u>2.168.483</u>	<u>1.832.437</u>
Totaal subsidiabele kosten	<u>4.698.621</u>	<u>4.732.141</u>

E
C
D
D
ntificatiedoeleinden

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

De bovenstaande weergave van de kosten is overeenkomstig met het format van vorig jaar om vergelijking van de kosten mogelijk te maken. De gepresenteerde kosten hebben betrekking op de activiteiten genoemd in artikel 7, de subsidieerbare activiteiten, van de Wet Financiering Politieke Partijen.

De VVD heeft in de periode van 1 januari 2017 tm. 31 december 2017 de volgende giften ontvangen groter dan € 4.500 zoals bedoeld in de Wet Financiering Politieke Partijen § 3. Administratie, openbaarmaking en beperking bijdragen, artikel 25 lid 1B.

- Stichting Godefridus van Heesfonds, Eikenlaan 22, 4356 HE, Oostkapelle à € 30.000,- ontvangen op 1 mei 2017.
- Dhr. Nijkerk, [REDACTED] Wassenaar à € 20.000,- ontvangen op 17 april 2017.

De VVD is gedurende de periode van 1 januari 2017 tm. 31 december 2017 de volgende schulden groter dan € 25.000,- aangegaan bedoeld in de Wet Financiering Politieke Partijen § 3. Administratie, openbaarmaking en beperking bijdragen, artikel 25 lid 1C.

- 4Orange, Hogehilweg 24, 1101 CD, Amsterdam à € 69.357,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 45.166,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 44.757,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 46.193,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 56.307,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 96.177,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 42.728,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 46.566,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 41.050,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 44.694,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 44.821,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 45.012,-
- Belastingdienst, Stationsplein 50, 7311 AZ, Apeldoorn à € 101.348,-
- Boomerang Create, Wilgenweg 14A, 1031 HV, Amsterdam à € 30.250,-
- Heuvelman Sound & Vision bv., Archemedesstraat 2, 3401 JB, IJsselstein à € 25.629,-
- Initiative, Peter van Anrooystraat 7, 1076 DA, Amsterdam à € 54.450,-
- International Orange, Hoogoorddreef 73B, 1101 BB, Amsterdam à € 135.819,-
- Krulder, Patrijslaan 15, 2566 XL, Den Haag à € 38.435,-
- Krulder, Patrijslaan 15, 2566 XL, Den Haag à € 38.435,-
- Krulder, Patrijslaan 15, 2566 XL, Den Haag à € 38.435,-
- Maak, Henri Polaklaan 13, 1018 CP, Amsterdam à € 26.534,-
- Media Reverse, Hollandselaan 22, 1213 AN, Hilversum, à € 1.291.516,-
- Media Reverse, Hollandselaan 22, 1213 AN, Hilversum, à € 78.650,-
- NBC Nieuwegein, Blokhoeve 1, 3438 LC, Nieuwegein, à € 126.712,-
- Papendal, Papendallaan 3, 6816 VD, Arnhem, à € 94.028,-
- Pervorm, Danzigerkade 23A, 1013 AP, Amsterdam, à € 32.000,-
- UsMedia, Danzigerkade 221, 1013 AP, Amsterdam à € 30.635,-
- Xerox Financial Services, De Corridor 5, 3621 ZA, Breukelen à € 27.962,-
- Xerox Financial Services, De Corridor 5, 3621 ZA, Breukelen à € 27.962,-
- Xerox Financial Services, De Corridor 5, 3621 ZA, Breukelen à € 27.962,-
- Xerox Financial Services, De Corridor 5, 3621 ZA, Breukelen à € 27.962,-
- XXS, Stationsplein 416, 1117 CL, Schiphol à € 29.935,-

Bal
Ge
De
Da

[REDACTED]

tificatiedoeleinden

Vereniging "Volkspartij voor Vrijheid en Democratie", Den Haag

De Haya van Somerenstichting heeft in 2017 geen giften ontvangen groter dan € 4.500 zoals bedoeld in de Wet Financiering Politieke Partijen artikel 30 lid 2A.

De Haya van Somerenstichting is in 2017 de volgende schuld groter dan € 25.000,- aangegaan zoals bedoeld in de Wet Financiering Politieke Partijen artikel 30 lid 2B.

- ALDE Party, Rue d'Idalie 11, B-1050, Brussel à € 40.062,-
- ALDE Party, Rue d'Idalie 11, B-1050, Brussel à € 30.000,-
- Fondation Friedrich Naumann pour la Liberté, Rue du Lac d'Annecy, 'Les Berges du Lac - 1053, Tunis à € 28.481,-

Daarnaast heeft de stichting een rekening courantverhouding met de VVD. Deze komt voort uit de financiering neveninstellingen via politieke partijen.

Het politiekwetenschappelijk instituut, de Teldersstichting, en de politieke jongerenorganisatie, de JOVD, bieden afzonderlijk hun jaarrekening aan en verantwoorden individueel de gegevens genoemd in § 3. Administratie, openbaarmaking en beperking bijdragen, artikel 25 lid 1B en 1C. Zowel de Teldersstichting als de JOVD hebben een vordering op de VVD voortkomend uit de financiering neveninstellingen via politieke partijen waarbij de VVD als een "doorgeefluik" fungeert.

Overzicht verloop ledenaantal 2017 in de zin van de WFPP

Het ledenaantal van de VVD kende in 2017 het volgende verloop;

Stand ledenaantal op 1 januari 2017	26.497
Bij: Nieuwe leden 2017	4.106
Af: Vervallen leden 2017	<u>2.911</u>
Stand ledenaantal per 1 januari 2018	27.692
Af: Aantal leden zonder stemrecht	0
Aantal leden voor de vaststelling van de subsidie 2017	<u>26.497</u>

B
G
D
D

tificatiedoeleinden

Accountants

**BAKER TILLY
BERK**

Baker Tilly Berk N.V.
Scheveningseweg 80-82
Postbus 85745
2508 CK Den Haag
T: +31 (0)70 358 90 00
F: +31 (0)70 350 20 20
E: denhaag@bakertillyberk.nl
KvK: 24425560
www.bakertillyberk.nl

Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie
Mauritskade 21
2514 HD DEN HAAG

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen 2017

Ons oordeel

Wij hebben het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen 2017 van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie te Den Haag gecontroleerd.

Naar ons oordeel is het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de Wet financiering politieke partijen.

Overeenkomstig artikel 25, eerste lid onder a tot en met c, en artikel 26, onder c tot en met e, van de Wet financiering politieke partijen bestaat de gecontroleerde (financiële) informatie uit:

- Het financieel verslag over 2017 met daarin een weergave van de (financiële) informatie, die op grond van artikel 20 van de Wet financiering politieke partijen in de administratie is opgenomen.
- Het financieel verslag omvat tevens:
  - een volgens de normen van het maatschappelijk verkeer als aanvaardbaar beschouwde rekening van kosten en opbrengsten met bijbehorende toelichting, van belang zijnde voor de vaststelling van de subsidie;
  - een opgave van de voor de vaststelling van de subsidie van belang zijnde gegevens omtrent het ledental van de politieke partij en, indien van toepassing, van de aangewezen jongerenorganisatie.
- Het financieel verslag wordt vergezeld van een activiteitenverslag.
- Een overzicht van de bijdrage van in totaal € 4.500 of meer die de partij in het kalenderjaar van een gever heeft ontvangen, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, eerste lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd.
- Een overzicht van de schulden van € 25.000 of meer, met daarbij de gegevens die op grond van artikel 21, derde lid, van de Wet financiering politieke partijen zijn geregistreerd.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen'.

Wij zijn onafhankelijk van de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen zijn opgesteld voor de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie met als doel de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie in staat te stellen te voldoen aan de relevante bepalingen van de Wet financiering politieke partijen. Hierdoor is het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden.

Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de Vereniging Volkspartij voor Vrijheid en Democratie en het Ministerie van Binnenlandse Zaken en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen in overeenstemming met de Wet financiering politieke partijen. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van dit financieel verslag en dit Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;

- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of het financieel verslag en het Overzicht kosten Financiering Politieke Partijen een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

STICHTING ONDERSTEUNING VVD
TWEDE KAMERVERKIEZING

Hendrik van Borsseleakade 54
1181 AZ Amstelveen
E sov.vvd@gmail.com
T 06-51146035
NL65 ABNA 0240 1284 19
KvK Amsterdam 30228790

VERTROUWELIJK

VVD

██████████
██████████

Postbus 30836
2500 GV Den Haag

Amstelveen, 29 maart 2018

Betreft: BZK rapportage VVD neveninstellingen

Geachte ██████████,

Conform het bepaalde in artikel 21 van de Wet financiering politieke partijen bericht ik u dat de Stichting Ondersteuning VVD Tweede Kamerverkiezing in de periode gelegen tussen 1 januari 2017 en 31 december 2017 twee (2) schenkingen heeft ontvangen voor een bedrag hoger dan € 4.500. Het betreft de schenking van:

Naam: De heer E.A. Nijkerk

Adres: ██████████
██████████ Wassenaar

Bedrag: € 10.000

Datum: 1 maart 2017

Naam: De heer R. Nijkerk

Adres: ██████████
██████████
Singapore ██████████

Bedrag: € 5.000

Datum: 28 december 2017

De stichting heeft in 2017 geen schulden van meer dan € 25.000 gehad.

Wij vertrouwen u hiermee van dienst te zijn geweest.

Namens het Bestuur van de SOV

Frank de Grave
Voorzitter SOV

TeldersStichting

omdat kennis ertoe doet

Prof. mr. B.M. TeldersStichting
De liberale denktank van Nederland

Mauritskade 21
2514 HD Den Haag
Telefoon 070 363 19 48
info@teldersstichting.nl
www.teldersstichting.nl
www.telderscommunity.nl

IBAN NL62INGB0003349769

In het kader van de Wet Financiering Politieke Partijen (artikel 21) verklaart de Prof. Mr. B.M. Teldersstichting dat zij in 2017 geen bijdragen van in totaal € 1.000 of meer van een gever heeft ontvangen.

De Prof. Mr. B.M. Teldersstichting had in 2017 een schuld van € 36.324 aan de VVD uit hoofde van een onderhoudsovereenkomst. Ultimo 2017 was deze schuld volledig voldaan.

Directeur

WITH accountants

Waarmarking With Accountants B.V.

IVO OPSTELTEN
FOUNDATION

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
T.a.v. directie Democratie en Bugerschap
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Den Haag, 28 juni 2018

Betreft: BZK rapportage VVD neveninstellingen (2017)

Geachte heer/mevrouw,

Namens het bestuur van de Stichting Ivo Opstelten Foundation deel ik u mede dat de stichting over de verslagperiode van 1 januari tot en met 31 december 2017 geen donaties ter waarde van € 4.500,- of hoger heeft ontvangen afkomstig van één gever.

De stichting kende gedurende het jaar 2017 geen schulden groter dan € 25.000,-.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Mevrouw C. van der Wal-Zeggelink
Partijvoorzitter VVD

Bijlagen

Stichting "Mr. H.C. Dresselhuysfonds"

VVD
Algemeen Secretariaat Postbus 30836
2500 GV DEN HAAG

Den Haag, 12 juni 2018

Betreft: BZK rapportage 2017 VVD neveninstellingen

Geachte heer/mevrouw,

Namens het bestuur van de Stichting Mr. H.C. Dresselhuysfonds deel ik u mede dat de stichting over de verslagperiode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017 geen donaties in geld of natura heeft ontvangen. De stichting verwerft haar inkomen volledig uit het eigen vermogen. De stichting kende geen schulden gedurende het jaar groter dan € 25.000,-.

Hoogachtend,

Drs. P. J.
voorzitt

STICHTING VOOR OECONOMISCHE POLITIEK

2282 CS RIJSWIJK,
KERKLAAN 216 20 juni 2018
TEL: 070 - 390.13.55
06 - 42.12.38.39

Aan de minister van Binnenlandse Zaken
Mevrouw K. Ollongren
Door tussenkomst van de VVDπ
Postbus 30836
2500 GV Den Haag.

Zeer geachte mevrouw Ollongren,

De Stichting voor Oeconomische Politiek, neveninstelling van de VVD, verklaart hiermee dat ook in 2017 de inkomsten van de Stichting uitsluitend bestonden uit de inkomsten uit het eigen vermogen en dat de stichting geen schulden heeft.

Met vriendelijke groet,

D.M. Sluimers
Penningmeester.